Malmö stad
Miljöförvaltningen

Yttrande

Datum:
2026-11-12

Diarienummer:
MN-2026-8813

Remiss från Landsbygds- och infrastrukturdepartementet – Ett sammanhållet, robust och konkurrenskraftigt Sverige - framtidens politik för utveckling i landsbygder och regioner (SOU 2026-46) STK-2026-1260

Miljönämnden har beslutat att lämna följande yttrande:

Yttrande

Miljönämnden är positiv till att stat och region ansvarar för den föreslagna politiken. Nämnden är också positiv till att staten och regionerna bör underlätta och stödja en konstruktiv och effektiv samverkan med kommunerna och erbjuda kommunerna goda möjligheter till samarbete och dialog i arbetet med att skapa ett sammanhållet, robust och konkurrenskraftigt Sverige. Miljönämnden vill samtidigt framhålla vikten av att kommunernas erfarenheter och lokala förutsättningar tas tillvara i utvecklingsarbetet, inte minst när det gäller genomförandet av klimatomställningen samt att kommunerna bör ges full kostnadstäckning vid ökade kostnader. Miljönämnden stämmer in i bedömningen om att företag som verkar inom klimatomställningen bidrar till näringslivsutveckling och är positiv till att det avsätts resurser för att stärka det området. Det är även viktigt att insatserna stärker möjligheterna för det befintliga näringslivet att ställa om och därigenom bidra till både ökad konkurrenskraft och minskad klimatpåverkan.

Miljönämnden saknar energiförsörjningen bland utredningens fem prioriterade nyckelområden och bland regionernas uppgifter i den föreslagna lagen om sammanhållet utvecklingsarbete. Utredningen konstaterar själv att landsbygdernas energiproduktion har stor betydelse för omställningen och att energisektorn är viktig för ett robust Sverige, men drar inga slutsatser av detta i sina förslag om prioriterade områden, styrning och regionernas uppgifter. Tillgång till el och effekt till konkurrenskraftiga priser är en grundläggande förutsättning för näringslivsutveckling, nya etableringar och klimatomställning i alla delar av landet, på samma sätt som transport- och digital infrastruktur. De gröna industrisatsningar som utredningen beskriver, inte minst i norra Sverige, förutsätter stora mängder el och utbyggda elnät. Begränsad kapacitet i elnäten och stora prisskillnader mellan elområdena påverkar redan i dag var företag kan

etablera sig och växa. I elområde 4 i södra Sverige produceras mindre än hälften av den el som används, vilket ger högre elpriser och en sårbarhet för hushåll, näringsliv och offentlig verksamhet. Nämnden föreslår därför att energiförsörjningen, med elproduktion, elnät och lagring, läggs till som ett nyckelområde i den sammanhållna utvecklingspolitiken.

Ett robust Sverige förutsätter också en energiförsörjning som klarar störningar, kris och höjd beredskap. Utredningen lyfter beredskapsperspektivet främst genom kommersiell service. Nämnden vill framhålla att även kommersiell service, kommunal verksamhet och näringsliv förutsätter en fungerande energiförsörjning. Produktion och lagring nära användningen, fungerande fjärrvärmesystem och lokal samverkan mellan kommuner, energibolag och näringsliv stärker samhällets motståndskraft. Ansvar och finansiering för energiförsörjningen vid normal drift respektive vid kris och höjd beredskap behöver tydliggöras mellan stat, regioner, kommuner och energiföretag.

Nämnden föreslår att regionernas uppgifter i lagen kompletteras med en uppgift att verka för en god och långsiktig energiförsörjning till konkurrenskraftiga priser i länet, på motsvarande sätt som för digital infrastruktur, och att arbetet samordnas med länsstyrelsernas uppgifter inom energi och klimat och med den kommunala energiplaneringen. Det regionala arbetet i Skåne, bland annat inom Skånes effektkommission, visar hur samverkan mellan offentliga aktörer, energiföretag och näringsliv kan ge gemensamma underlag för utbyggnad av produktion och nät. Arbetssättet är en bra grund med potential att vidareutvecklas, så att det offentliga perspektivet och de nationella prioriteringarna stärks och leder arbetet. Samhällets behov av en trygg energiförsörjning till konkurrenskraftiga priser ska väga tyngst, inte enskilda energiföretags förutsättningar. På samma sätt som utredningen föreslår för Trafikverket bör Svenska kraftnät, Energimarknadsinspektionen och Energimyndigheten få i uppdrag att bidra till den sammanhållna utvecklingspolitikens mål. Energimarknadsinspektionen bör i regleringen av elnäten väga in hur intäktsramar och elnätsavgifter påverkar förutsättningarna för utveckling i olika delar av landet.
Utredningen konstaterar att den gröna omställningen har aktualiserat frågor om inflytande över mark och natur och ersättning för naturresurser, men lämnar inga förslag. För att energiförsörjningen ska bidra till sammanhållning i hela landet ser nämnden positivt på att det utreds hur kommuner och regioner som tar emot elproduktion och ledningar av nationellt intresse kan få en varaktig del av nyttan, till exempel genom en ersättning för samhällsintrång.

Ordförande Sofia Hedén